

OBČINA RENČE-VOGRSKO

STRATEGIJA RAZVOJA OBČINE RENČE-VOGRSKO ZA OBDOBJE 2022-2030

POVZETEK

september 2022

ZGODBA

Ob reki Vipavi ter nekdanji rimski poti med Oglejem in Emono so ljudje od nekdaj znali žgati glino. Rodovitna dolina, kjer se mešata gorski hlad in sredozemska toplina, slovi po češnjah, breskvah in vinu. V Bukovici se je rodil eden največjih slovenskih in evropskih slikarjev, Zoran Mušič.

Tu živijo srčni in gostoljubni ljudje. Bivalne površine so razmeroma velike, kmetijske dobro obdelane, z javnimi storitvami šolstva in zdravstva so občani in občanke zadovoljni. Kar manjka, so ambicioznejši podjetniški izzivi, ki bi rezultatom dela dali dodano vrednost – tako v inovativnih gospodarskih disciplinah kakor tudi v kmetijstvu in še posebej turizmu. V prenovi zapuščenih hiš se skriva potencial ne le za mlade družine, ampak tudi za povečanje prenočitvenih kapacitet.

Občina se v sodelovanju s sosednjimi občinami in državo ter z evropskimi sredstvi ambiciozno loteva velikih skupnostnih projektov: namakalnega sistema Vogršček, urejanja protipoplavne zaščite, kanalizacije in vodovoda. Obenem pa ve, da šteje vsak meter varnega pločnika in kilometer kolesarske steze, površina urejenih parkirnih mest in hitrost prenosa podatkov prek optičnega kabla. Vse to so obrazi trajnostne mobilnosti – in okna v svet.

Občina je majhna, a dovolj velika, da zmore urediti vse, kar ljudem vseh generacij izboljšuje kakovost življenja in krepi solidarnost: kalilnico idej za mlade in center za starejše, večnamensko dvorano in razširjen gasilski dom, tabor za sožitje z naravo in botanični vrt, kulturno areno in poti miru.

Dobrodošli v Renče-Vogrsko, biser ob reki Vipavi!

OSEBNA IZKAZNICA

Občina Renče-Vogrsko je bila ustanovljena 1. marca 2006 z odcepitvijo od Mestne občine Nova Gorica. Prvi proračun je dobila 29. marca 2007. Podeželska občina leži v spodnji Vipavski dolini, med Trnovsko planoto na severu in Kraško planoto na jugu. Občino tvori 6 naselij: Bukovica, Dombrava, Oševljek, Renče, Vogrsko in Volčja Draga. Na površini 30 km² je na dan 1.1.2021 v šestih naseljih živel 4.383 prebivalcev. Naselja so urejena v tri krajevne skupnosti: Renče, Volčja Draga in Vogrsko. V občini je 64 km lokalnih cest in javnih poti, 10 ulic in 1278 hišnih števil.

NAMEN, METODA IN PROCES PRIPRAVE STRATEGIJE

Občina Renče-Vogrsko je v letu 2021 pričela s pripravo Strategije razvoja Občine Renče-Vogrsko za obdobje 2022-2030 (v nadaljevanju: strategija) z namenom, da si začrta prioritete smeri razvoja. Strategija odgovarja na vprašanja, kakšno občino si občani želijo oziroma v kakšni občini želijo živeti v prihodnosti. Zato je bila v procesu priprave poleg analize stanja in SWOT-analize posebna pozornost namenjena interesom občanov in občank, izraženih skozi serijo delavnic po krajevnih skupnostih in odgovore na vprašalnik o zadovoljstvu s stanjem v občini ter javno razpravo.

S strategijo bo moč predvideti prioritete in ukrepe ter bolj načrtno namenjati finančna sredstva na področja, opredeljena kot prednostna. Zato strategija vzpostavlja hierarhijo

- **strateških ciljev,**
- **prednostnih usmeritev,**
- **ključnih ukrepov in**
- **projektnih predlogov.**

Vsi projekti so ovrednoteni in postavljeni v čas, opredeljeni so tudi njihovi nosilci. Na posebnih projektnih listih so za vsak projekt določeni tudi kazalniki uspeha.

Strategija predstavlja osnovo za črpanje državnih in evropskih sredstev, ki so na voljo v finančni perspektivi 2021-2027, skladno z začrtanimi prioritetami in pripadajočimi ukrepi razvojne strategije.

Prioritete in ukrepi lahko služijo tudi kot podlaga in izhodišča občinski upravi in občinskemu svetu pri oblikovanju razvojnih proračunov ter načrtov razvojnih programov v prihodnjih letih.

Strategija je živ dokument, ki se bo prilagajal času in potrebam občanov. S pomočjo strateškega načrtovanja in spremljanja bo bolje izkoriščen potencial, ki ga ima Občina Renče-Vogrsko na področju družbenih dejavnosti, gospodarstva, kmetijstva in turizma, občanom pa bolj učinkovito zagotovljena primerna javna infrastruktura, s čimer se izpolnjujejo pogoji za bolj kakovostno življenje.

V pripravi strategije sta bila upoštevana metodologija priprave regionalnih razvojnih programov in načelo aktivnega vključevanja občanov v proces priprave strategije.

Zaradi sledljivosti priprave strategije je župan imenoval posvetovalno telo za pripravo strategije in strokovni razvojni svet. S posvetovalnim telesom so bila organizirana štiri operativna srečanja, s strokovnim svetom za pripravo strategije pa dve srečanja, na katerih se je postopoma izoblikovala vsebina strategije. Dodatno sta bili organizirani še dve srečanja z občinsko upravo, predvsem z vidika opredelitve prednostnih usmeritev in razvojnih projektov občine.

ANALIZA STANJA

Občina Renče-Vogrsko je v dobrih petnajstih letih postala zrela in dobro organizirana enota lokalne samouprave.

Demografija

V zadnjih desetih je zaznati rahlo rast prebivalstva iz 4.304 na 4.383 prebivalcev (slaba 2 %). Občina je sicer glede na slovensko (103,9) in goriško (50,8) povprečje gosteje poseljena (148,6 prebivalca/km²). Kljub temu pa **se prebivalstvo intenzivno stara**. Indeks staranja (razmerje med mladimi do 15 let in starejšimi od je 65 let je v zadnjih desetih letih poskočil iz 139,6 na 165,6 in je višji od slovenskega (138,7) ter goriškega povprečja (158,1).

Interes razvoja je ohranjanje miru in podeželskega značaja, hkrati pa oblikovanje ugodnih razmer za zagotavljanje ustreznega pritoka prebivalstva, s čimer bi zagotavljali živost in možnosti za nadaljnji razvoj prostora kakor tudi za vzdrževanje in obnovo stare poselitve.

Izobrazbena struktura

Iz podatkov je razvidno, da se na ravni Občine Renče-Vogrsko v obdobju od 2011 do 2020 **povečuje delež občanov z višješolsko in visokošolsko izobrazbo** ter zmanjšuje delež občanov z osnovnošolsko izobrazbo ali manj. Izobrazbena struktura občine je v primerjavi s strukturo Goriške regije in Slovenije malenkostno slabša, kar se izraža predvsem v manjšem deležu občanov z visokošolsko ali višješolsko izobrazbo.

Gospodarstvo

Stopnja delovne aktivnosti v Občini Renče-Vogrsko **od leta 2013 kontinuirano narašča in je višja od stopnje v Goriški regiji** ter tudi višja od slovenskega povprečja (občina: 51,7, regija: 51, Slovenija: 51,2). Stopnja delovne aktivnosti je kakovosten pokazatelj splošnega materialnega stanja blaginje prebivalstva. Stopnja brezposelnost od leta 2013 pada. Zabeležena stopnja brezposelnosti v letu 2020 je bila 4,8 in je bila tudi nižja od stopnje v Goriški regiji (5,9) ter nižja od slovenskega povprečja (8,7).

Struktura velikost podjetij

V Občini Renče-Vogrsko kot tudi v Sloveniji je **preko 90% mikro podjetij, ki imajo od 0 do 9 zaposlenih**, v Goriški regiji pa je le-teh dobrih 80%. V Občini Renče-Vogrsko je malih podjetij, ki zaposlujejo od 10 do 49 zaposlenih, okoli 4%, srednjih podjetij, ki zaposlujejo od 50 do 249 zaposlenih 1% in velikih podjetij, ki zaposlujejo nad 250 zaposlenih 0,2% (to je 1 veliko podjetje). Struktura podjetij po velikosti v Občini Renče-Vogrsko je primerljiva s strukturo podjetij po velikosti v Goriški regiji in v Sloveniji.

Povprečni prihodki

Prihodki gospodarskih družb v Občini Renče-Vogrsko so se **v obdobju 2011-2020 v povprečju povečali za kar 14,41 indeksnih točk na letni ravni**, medtem ko so se prihodki gospodarskih družb v Goriški regiji tudi povečali v povprečju za 11,44 indeksnih točk, na ravni Slovenije pa za 12,40 indeksne točke na letni ravni. Podobno je tudi z neto dodano vrednostjo na zaposlenega (samostojni podjetniki: 37.568 EUR, gospodarske družbe 44.105 EUR v letu 2020), ki je bila v letu 2011 še dobrih 10.000 EUR pod slovenskim povprečjem, po letu 2019 pa je primerljiva s slovenskim povprečjem in celo višja od Goriškega povprečja. Razloge gre iskati tudi v vstopu novih inovativnih podjetij v občino.

Kmetijstvo

Območje občine je primerno za širok izbor kultur, saj je površje v večini ravninsko, nekod pa nekoliko gričevnato, s (sub)mediteransko klimo. Občina obsega 394 ha kmetijskih površin (upadajo iz 13,6 % (2000) na 11,2 % (2020), registriranih je 259 kmetijskih gospodarstev. Odlična sestava tal ter blaga klima nudita **najboljše pogoje za vinogradništvo, oljkarstvo, sadjarstvo, vrtnarstvo, zelenjadarstvo in cvetličarstvo**. Tu uspevajo vsem znane vipavske breskve in češnje, kraji so poznani tudi po odličnih jabolkah in kiviju (aktinidiji). Pomemben položaj imata tudi zelenjadarstvo in vrtnarstvo. Bogata tradicija je na področju vinogradništva in vinarstva.

Glede na rabo kmetijskih zemljišč je bilo v občini v letu 2000 **največ njiv** (44,4%), tem so sledili trajni nasadi (33,4%), na zadnjem mestu pa so trajni travniki in pašniki (22,2%). V letu 2010 se je delež površine njiv zmanjšal na 30,2%, delež površine trajnih travnikov in pašnikov na 21,6%, delež površine trajnih nasadov pa je narasel na 48,2%. **V letu 2020** se je delež površine njiv zopet povečal na 36,1%, delež površine trajnih travnikov in pašnikov na 29,1%, delež površine trajnih nasadov pa se je zmanjšal na 34,8%. Občina ima nekoliko manjšo površino njiv na 1.000 prebivalcev glede na regijsko povprečje in bistveno manjšo glede na slovensko povprečje, vendar se je v desetih letih površina njiv na 1.000 prebivalcev povečala kar za 30,4 odstotnih točk.

V občini je bilo v letu 2021 registriranih 22 dopolnilnih dejavnosti na kmetijah (razdrobljena posest). Perspektivna sta vrtnarska pridelava na ravninskem delu (rastlinjaki) in vinogradništvo. **Nujno potrebna pa bo obnova in razširitev namakalnega sistema Vogršček zaradi povečanja možnosti zalivanja kmetijskih površin z vzpostavitvijo pravičnega sistema kapljičnega namakanja. Samooskrbo je mogoče dvigniti z dodatnimi vzpodbudami za postavitve rastlinjakov (steklenjakov). Steklenjaki opremljeni z ventilacijo, možnostjo senčenja in zalivalnim sistemom omogočajo zelenjadarsko dejavnost vse leto (posebej zanimiva vrsta je radič in kapusnice). Preveriti geološke možnosti za pridobitev termalne vode. Z nadaljevanjem projekta spletne tržnice »Na borjaču« se vzpostavlja prodajni kanal za kmetijske pridelke. Projekt prodajalne lokalnih pridelkov Goletko se lahko za vikende širi tudi v prodajo domačih pridelkov na stojnicah.**

Turizem

Destinacija Vipavska dolina promovira tri stebre: eno-gastronomski turizem, kulturno dediščino in aktivni turizem. Občina Renče-Vogrsko aktivno izvaja razvojne projekte v okviru vseh treh stebrov.

Občina se lahko pohvali z različnimi turističnimi ponudniki in drugimi izvajalci aktivnosti kot so kmetije, vinarji, čebelarji. Občina je prepoznavna na področju festivalnega turizma – Lakeness, ima pa tudi tradicijo igralništva, saj je na njenem območju pričel delovati prvi salon v Sloveniji Paquito.

Potencial je potrebno razvijati z večanjem prepoznavnosti turistične ponudbe. Občina je v letu 2021 pridobila znak »Slovenia Green Destination« v okviru Zelene sheme slovenskega turizma.

Kapacitete

Še vedno je na ravni občine **premalo nočitvenih kapacitet**. Podatki o številu in prenočitvah turistov v letih 2020 in 2021 niso reprezentativni zaradi omejitvenih ukrepov in posledic Covid19 epidemije, zato podajamo podatke iz leta 2019: število prihodov turistov 11.787, kar je 12% več glede na predhodno leto in število prenočitev turistov 21.735, kar je 8% več glede na predhodno leto.

Kulturna dediščina

Občina se lahko pohvali z bogato kulturno dediščino, tako snovno kot tudi nesnovno. Ogledati si je moč dvorec Špinjolišče, dvorec Vogrsko, Renški grad, mlina na reki Vipavi v Renčah in druge ostaline, spomenike ter obeležja.

Tradicionalna obrt – opekarstvo in zidarstvo

Začetki opekarstva segajo že v rimsko obdobje, saj je skozi občino potekala rimska cesta, ki je povezovala Akvilejo in Emono. Ker je najbolj prepoznaven naravni vir glina, je na območju občine že v obdobju Avstro-Ogrske monarhije v 19. stoletju delovalo 47 opekarskih obratov, v letu 1948 pa so bile ustanovljene Goriške opekarne. V prostorih Kulturnega doma Bukovica je na ogled muzej obrti in podjetništva Občine Renče-Vogrsko (načrtuje se tudi digitalizacija vsebin).

Prva in druga svetovna vojna in promocija miru

Ostaline preteklosti so predstavljene v dveh muzejih in v štirih obstoječih pokopališčih prve svetovne vojne. Na Vinišču bo v mesecu maju uradno odprtje spominskega parka prve svetovne vojne.

»Škuljanje«

Škuljanje je stara tradicionalna igra, ki je vpisana v Register nesnovne kulturne dediščine Slovenije. V okviru te zanimive tradicionalne primorske družabne in športne igre posamezniki ali ekipa v igralno polje mečejo škuljo, to je ploščat obklesan kamen ali polovico opeke, in jo skuša čim bolj približati balinu. Zmaga tisti, ki prvi doseže 13 točk.

Zoran Mušič in njegova dediščina

V Mušičevi dvorani v Bukovici je na ogled stalna zbirka plakatov. Njegova dediščina pomeni dodaten potencial za Občino Renče-Vogrsko, tudi z vidika promocije Evropske prestolnice Kulture 2025 GO, v aktivnosti katere je vključena tudi Občina Renče-Vogrsko.

Naravna dediščina

Občina se ponaša z **naravnimi danostmi**, predvsem s potokoma Lijak in Vogršček ter reko Vipavo. Reka Vipava ponuja izvajanje številnih športnih aktivnosti, od ribarjenja, čolnarjenja, kajakaštva kopanja in supanja. Zaradi njene umirjenosti je primerna predvsem za družinske izlete, športni turizem, razmišlja pa se tudi o oživitvi vaterpola.

V Občini Renče-Vogrsko obstajajo tri območja, ki sodijo v **Naturo 2000**, in sicer: *Dolina Vipave*, *Vipavski rob* in *Kras*.

Družbene dejavnosti

Zdravstvo

Zdravstveno stanje v občini je bilo v letu 2020 boljše od slovenskega povprečja in primerljivo z regijskim povprečjem:

- Prekomerna prehranjenost otrok je bila v občini **29,9%**, v Goriški regiji 21,9% in v Sloveniji 24,5%, torej je bila višja od regijskega in slovenskega povprečja.
- Bolniška odsotnost delovno aktivnih prebivalcev v občini je trajala povprečno **14,6** koledarskih dni na leto, v Goriški regiji 14,8 dni, v Sloveniji pa 16,4 dni, torej je bila najnižja glede na regijsko in slovensko povprečje.

- Delež oseb, ki prejemajo zdravila zaradi povišanega krvnega tlaka v občini je bil **23,9%**, v Goriški regiji 22,6% in v Sloveniji 23,0%, torej najvišji delež glede na regijsko in slovensko povprečje.
- Delež oseb, ki prejemajo zdravila zaradi sladkorne bolezni v občini je bil **5,1%**, v Goriški regiji 4,4% in v Sloveniji 5,2%, torej je bil višji od regijskega povprečja in nekoliko nižji od slovenskega povprečja.
- Stopnja bolnišničnih obravnav zaradi srčne kapi je bila v občini **1,2** na 1000 prebivalcev, starih 35 do 74 let, v Goriški regiji 1,8, v Sloveniji pa 2,1, torej najboljša glede na regijsko in slovensko povprečje.
- Pri starejših prebivalcih (65 let in več) občine je bila stopnja bolnišničnih obravnav zaradi zlomov kolka **9,5** na 1000 prebivalcev te starostne skupine, v Goriški regiji 8,5, v Sloveniji pa 6,5, torej najvišja glede na regijsko in slovensko povprečje.
- Delež uporabnikov pomoči na domu v občini je bil **2,6%**, v Goriški regiji 2,8, v Sloveniji pa 1,7%, torej je bil nižji od regijskega povprečja in višji od slovenskega povprečja.
- Stopnja umrljivosti zaradi samomora je bila **9** na 100.000 prebivalcev, v Goriški regiji 16, v Sloveniji pa 19, torej je bila bistveno nižja od regijskega in slovenskega povprečja.

Vrtci

Na ravni občine delujejo štiri enote vrtcev, in sicer tri enote javnih vrtcev ter ena enota zasebnega vrtca: javni vrtci so v naseljih Renče, Vogrsko in Bukovica, Waldorski zasebni vrtec pa deluje v naselju Bukovica. Število otrok, vključenih v vrtce, v zadnjih letih nekoliko upada. Razlogi so v tem, da se otroci iz naselja Gradišče ne vpisujejo več v vrtce, organizirane v občini, v zadnjih letih pa je zaznan tudi upad števila rojenih otrok, kar posledično vpliva na manjši vpis otrok v vrtce. Na Vogrskem je v zadnjih letih en vrtčevski oddelek manj, sedaj sta na razpolago dva vrtčevska oddelka.

Vrtec Vogrsko je ustanovila občina Šempeter-Vrtojba, čeprav je ustanovljen na območju ORV, ki mora zagotavljati ustrezne prostore, nima pa nobenih pravic in ne more odločati o organizaciji izvajanja dejavnosti otroškega varstva. Takšno stanje z vidika pravice vseh občanov do poenotene kakovosti storitve otroškega varstva ni zadovoljivo.

Rešitev bi bila preureditev otroškega varstva tako, da bi po novem Vrtec pri Osnovni šoli Lucijana Bratkoviča Bratuša Renče imel enote: Vrtec Renče, Vrtec Bukovica in Vrtec Vogrsko. V Renčah bi zaradi omejenih prostorskih pogojev (3 igralnice v vrtcu, ena v šoli, ena igralnica je preurejen večnamenski prostor vrtca in zbornica za vzgojiteljice) skrčili otroško varstvo iz petih skupin na tri skupine (v prehodnem obdobju štiri). V Vrtec Renče naj bodo po novem načeloma vključeni le otroci drugega starostnega obdobja. V Vrtec Bukovica naj bodo vključeni otroci iz prvega starostnega obdobja iz cele občine ter iz drugega starostnega obdobja. V vrtec Vogrsko bi, prav tako kot v Renčah, vključevali otroke le iz drugega starostnega obdobja.

S takšno ureditvijo bi vrtec v Bukovici prevzel osrednjo vlogo pri varstvu otrok prvega starostnega obdobja. V primeru zmanjšane števila otrok med prazniki in počitnicami bi bilo tako organizirano varstvo le v Vrtcu Bukovica.

S tem predlogom bi optimalno izkoristili prostorske kapacitete (trenutna ureditev zmanjšanje notranje igralne površine velja le še do 31.8.2023), racionalizirali stroške in okrepili možnost soodločanja ter razvili logistično in operativno prijaznejšo rešitev.

Osnovne šole

Na ravni občine delujejo Osnovna šola Lucijana Bratkoviča Bratuša Renče, Podružnična osnovna šola Bukovica in Podružnična osnovna šola Vogrsko (podružnica Osnovne šole Ivana Roba Šempeter pri Gorici). Največ učencev s stalnim prebivališčem v Občini Renče-Vogrsko obiskuje Osnovno šolo Lucijana Bratkoviča Bratuša Renče oziroma njeno podružnično šolo v Bukovici. V matično Osnovno šolo Lucijana

Bratkoviča Bratuša Renče obiskujejo tudi učenci iz zaselka Gradišče, saj ta zaselek sodi v šolski okoliš navedene šole. Učenci iz naselja Vogrsko do vključno petega razreda obiskujejo Podružnično šolo Vogrsko, od šestega razreda naprej pa obiskujejo njeno matično šolo, to je Osnovno šolo Ivana Roba Šempeter pri Gorici. Podružnična šola Vogrsko je namreč premajhna, da bi lahko izvajala funkcijo matične šole (od prvega do devetega razreda). Avtobusni prevoz učencev, ki nadaljujejo osnovnošolsko izobraževanje na OŠ Ivana Roba Šempeter pri Gorici organizira in plačuje Občina Renče-Vogrsko. Voznega reda ni, saj ne gre za redni linijski prevoz, ampak sta za vsako šolo določena urnika prevozov. Učence, ki imajo po pouku še izbirne vsebine in zato ne morejo po urniku na avtobus, se prevaža tudi s šolskim kombijem. **Število učencev na oddelek v osnovnih šolah občine je v zadnjih petih šolskih letih dokaj konstantno, vendar nižje od regijskega in slovenskega povprečja.** Iz tega je moč sklepati, da so zaradi manjšega števila učencev na oddelek vzpostavljeni boljši pogoji učnega procesa, s čimer je tudi pouk bolj kakovosten. Delež dijakov je konstanten, podobno tudi število študentov.

Ustanovitev enotnega šolskega okoliša na območju Občine Renče-Vogrsko bi bila v skladu z Uredbo o merilih za oblikovanje javne mreže osnovnih šol, javne mreže osnovnih šol in zavodov za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami ter javne mreže glasbenih šol, ki v 9. členu navaja, da so »podlaga za določitev šolskega okoliša oz. območja podružnične šole prostorski okoliš, naselje ali krajevna skupnost«. Ustanovitev enotnega šolskega okoliša bi pozitivno vplivala na spoznavanje otrok in staršev, ki bivajo v občini Renče-Vogrsko, na poznavanje krajev v občini ter spoznavanje prepletenosti krajevnih skupnosti. Takšna spremenjena izobraževalna platforma in druženje mladih občanov in njihovih staršev bi lahko imela številne dolgoročne pozitivne multiplikativne učinke na razvoj ORV.

Združitev v enoten šolski okoliš in dodaten vpis učencev v OŠ Renče, od 6. razreda dalje, ne bi zahtevala dodatnega vlaganja v prostorske pogoje in infrastrukturo na OŠ Renče, temveč bi prinesla racionalizacijo stroškov na področju prevozov in nadstandardnih programov učencev. V prehodnem obdobju bi učenci, ki so že vpisani na OŠ Ivana Roba Šempeter pri Gorici, ohranili vse pravice, ki jim pripadajo po zakonu (prevoz, subvencionirani delovni zvezki).

Zagotavljanje kakovostne prehrane

Trenutno šolsko in vrtčevsko prehrano ter kosila za zunanje uporabnike (uporabniki pomoči na domu ter starejši občani) zagotavlja kuhinja na OŠ Renče. Kuhinja ne ustreza današnjim funkcionalnim standardom za pripravo hrane in je premajhna glede na povpraševanje oziroma kapacitete, ki jih mora zagotavljati. Zgrajena je bila leta 1983 za zagotavljanje približno polovične kapacitete obrokov od trenutne. Poleg tega je glede na kapacitete premajhna tudi šolska jedilnica, širitev kuhinje in jedilnice pa je na trenutni lokaciji skoraj nemogoča (izgubili bi vsaj dve učilnici in zunanje zelene površine).

Če bi ob POŠ Bukovica vzpostavili novo centralno kuhinjo, bi lahko zagotavljala oskrbo za vse vrtčevske in šolske otroke na OŠ Renče, POŠ Bukovica in POŠ Vogrsko in ustrezne obroke tudi za zunanje uporabnike, katerih število iz leta v leto narašča. Večje povečanje je predvideno tudi ob vzpostavitvi Dnevnega centra za starejše občane. V tem primeru kuhinja v Renčah postana razdelilna kuhinja, del kuhinje pa bi preoblikovali v jedilnico, ki je že dolgo premajhna. Poleg tega omenjena rešitev omogoča tudi nemoteno zagotavljanje obrokov uporabnikov v času gradnje novih kapacitet

Šport

Občina naj namenja pozornost vsem rekreativnim športom, v tekmovalnem smislu pa naj posebej podpira športne discipline, ki so že dosegale vidne rezultate na regijskem, državnem ter mednarodnem nivoju in imajo dolgoletno društveno tradicijo. To so **gimnastično športno društvo Partizan**,

Nogometno društvo Renče in Kotalkarski klub Renče. Omenjenim športnim disciplinam je nujno potrebno zagotavljati ustrezne infrastrukturne pogoje.

Sosvet za šport naj obravnava projekt širitve Športnega parka v Renčah in določi realno dinamiko ter najbolj nujno infrastrukturo za razvoj rekreativne in tekmovalne dejavnosti (dodatno nogometno igrišče, malo nogometno igrišče z umetno travo, atletsko stezo, igrišče za košarko in rokomet ter igrišči za tenis in odbojko na mivki). Med drugim naj se opredeli tudi do možnosti izgradnje (naravnega) bazena. Podobno naj Sosvet stori tudi za športno infrastrukturo na Vogrskem, predvsem glede izgradnje večnamenske dvorane in nujno potrebnih zunanjih igrišč (mali nogomet, košarka).

Društvene dejavnosti

Prireditveni prostor Lakeness leži na slikovitem prizorišču ob jezeru v Volčji Dragi. V idiličnem okolju ob jezeru in so se v preteklosti uveljavili glasbeni, športni, kulturni in zabavni dogodki, namenjeni vsem generacijam. Občina Renče-Vogrsko sodeluje v regionalnih prireditvah kot so Ultra trail Vipava Valley s postojanko v Renčah, Rally Nova Gorica s hitrostno preizkušnjo na trasi Renče-Temnica ter Slovenia Tour – kolesarska dirka po Sloveniji.

Društvo za kulturo, turizem in razvoj Renče organizira v juliju že tradicionalno etnološko obarvano prireditev Mohorjevo, v okviru katere poteka prikaz domačih običajev, predstavitev renških zaselkov, lokalne kulinarike, ljudskih oblačil, ne manjka pa niti športnih aktivnosti kot je spust po reki Vipavi. Drugi oziroma tretji vikend v juniju poteka dvodnevni krajevni praznik na Vogrskem, ki je športno, zabavno in kulturno obarvan. Krajevna skupnost Bukovica-Volčja Draga tudi organizira tradicionalni dogodek, in sicer vsako leto 19. septembra v spomin na požig vasi med II. svetovno vojno.

Na lokacijah opuščeni glinokopov v Renčah in na Vogrskem letno potekajo »**Offroad**« **prireditve** v organizaciji Društva ljubiteljev terenskih vozil, OFF ROAD EXTREME TEAM in Društva ljubiteljev terenskih vozil 4x4 LIJAK. To so tradicionalne tekme s terenskimi vozili, kjer se ljubitelji adrenalina preizkusijo v hitrostni in težavnostni vožnji po zahtevno prirejenem terenu. Tu so še Martinovanje, tradicionalni prižig novoletnih lučk v vseh treh krajevnih skupnostih in **Božični potop** v Renčah, v sklopu katerega potapljači pod vodo okrasijo novoletno jelko, na Vogrskem pa Pihalni orkester tradicionalno priredi božični koncert.

Socialno varstvo

Na socialnem področju je potrebno poskrbeti za čim višjo stopnjo kakovosti življenja vseh občanov, s posebnim poudarkom na zagotavljanju socialne varnosti ranljivih skupin. Občina se tudi zavzema biti občina, prijazna invalidom. Tako je v letu 2015 pridobila listino »Občina po meri invalidov«. V ta namen je pripravila Analizo o položaju invalidov v občini ter Akcijski načrt za izboljšanje položaja invalidov v občini, pri čemer so poleg občinske uprave sodelovale tudi invalidske organizacije in druge institucije, ki dajejo pomemben prispevek za vključevanje invalidov v njihovo vsakdanje življenje. V letu 2019 je občinski svet Občine Renče-Vogrsko sprejel sklep o določitvi izhodišč za pripravo »Akcijskega načrta za izboljšanje in uresničevanje enakih možnosti invalidov v Občini Renče-Vogrsko za obdobje 2019-2023«. V fazi izvajanja so tudi razvojni projekti »Izboljšanje kakovosti življenja oseb z demenco na čezmejnem območju«, »EU kartica ugodnosti za invalide« ter »Pravna pomoč za invalide«. Na sedežu občine je enkrat mesečno odprta tudi informacijska pisarna, ki invalidom nudi vse potrebne informacije. Organiziran je tudi brezplačni prevoz invalidov in starejših, izvajalec te storitve je Društvo paraplegikov severne Primorske s sedežem v Novi Gorici.

Stanovanja

V letu 2016 je bila povprečna površina dokončanih stanovanj v Občini Renče-Vogrsko le **110 m²**, v Goriški regiji 152 m², v Sloveniji pa le 151 m². V letu 2020 je bila povprečna površina dokončanih stanovanj v Občini Renče-Vogrsko kar **183 m²**, v Goriški regiji le 160 m², v Sloveniji pa le 144 m². Povprečna površina stanovanj se je torej v Občini Renče-Vogrsko v petih letih bistveno povečala in je v letu 2020 presegala tako regijsko kot tudi slovensko povprečje.

Javna infrastruktura

Na ravni občine primanjkuje parkirnih mest, zato bo potrebna dograditev parkirnih kapacitet ob obstoječih javnih objektih. **Občina naj v obdobju veljavnosti strategije skrbi za ustrezno dogradijo parkirišč, tako zasebnih, ob novih in prenovljenih objektih, kakor tudi javnih, na novih javnih površinah. Prav tako naj v Renčah in na Vogrskem omogoči dodatno izgradnjo odprtih in pokritih rekreacijskih površin (igrišča).**

Občina ima najvišjo stopnjo motorizacije glede na Goriško regijo in glede na slovensko povprečje. Potrebno bo bolj zasledovati ukrepe trajnostne mobilnosti: e-vozila, kolesarjenje, pešačenje.

Javni promet je relativno slabo organiziran, povezave do urbanih mest so slabe, vendar prebivalci tudi ne izkazujejo posebnih potreb za uporabo javnega potniškega prevoza.

Občina bo pristopila k pripravi Celostne prometne strategije.

Vodovodni in kanalizacijski sistemi, ravnanje z odpadki: v občini je na voljo 1 zbirni center v naselju Renče, po celotni občini pa je urejenih 34 ekoloških otokov. Občina je ena redkih občin, ki sofinancira prevoz za azbestne odpadke.

Občina intenzivno pristopa k procesu vzpostavitve odprtega širokopasovnega omrežja (optični kabel) za vse občane.

Velik problem predstavljajo poplave, nujno bo potrebno izvesti protipoplavne ukrepe, skladni s protipoplavno študijo, ki je v pripravi.

Prostor

Strateške smernice na področju prostora so skladne z Državno prostorsko strategijo, ki prednost daje uporabi in obnovi obstoječih objektov ter se zavzema za revitalizacijo objektov, ki so opuščeni in v propadajočem stanju. Priporoča se pozidava že obstoječih večjih stavbnih zemljišč, ki omogočajo dozidavo ali dodatne samostojne objekte. Šele ko so omenjene možnosti izkoriščene, je smiselno širiti območja pozidave in spreminjati namembnost zemljišč iz kmetijskih v stavbne namene.

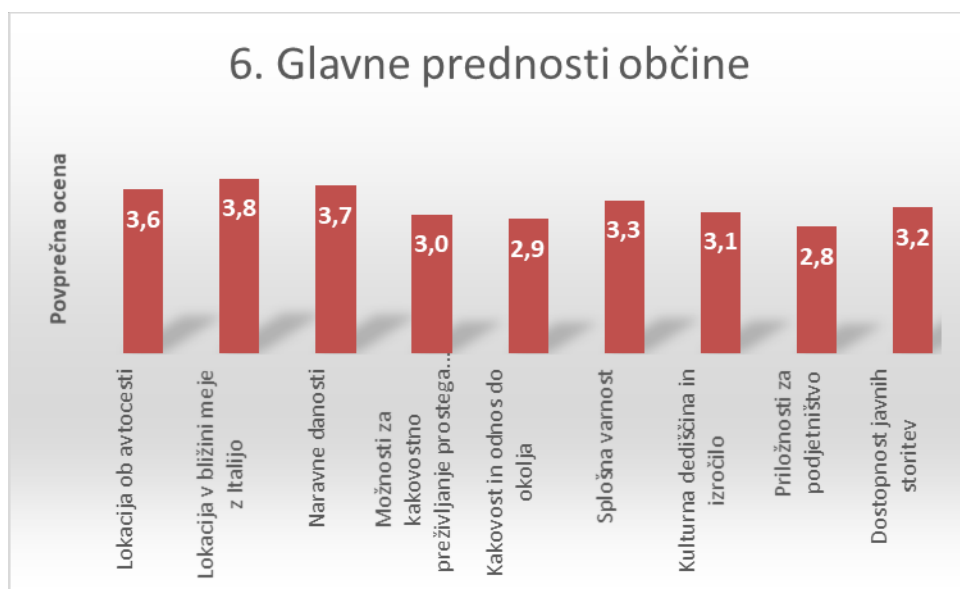
Prostorska zakonodaja omogoča odredbo vzdrževanja za propadajoče objekte. Občina lahko zakonske možnosti dodatno opredeli in določi v *Odloku o urejenosti naselji in kulturne krajine*, ki ga lahko sprejme občinski svet in bi v primerih, ko je motena urejenost kraja, omogočal učinkovito ukrepanje pristojnih služb (inšpektorat). Poleg gradnje samostojnih hiš je priporočljivo strateško načrtovanje in ozaveščanje prebivalstva o ugodnih vidikih gradnje ter visoki kakovosti bivanja v t.i. dvojčkih, verižno grajenih hišah ter večstanovanjskih objektih, ki ob cenovni dostopnosti omogočajo visoko stopnjo individualnosti in funkcionalnosti za stanovalce. Občina naj si prizadeva za namene takšne gradnje komunalno urediti (morda tudi odkupiti) primerna stavbna zemljišča, ki bi nato zasebnim investitorjem omogočala hitro in ugodno izgradnjo doma.

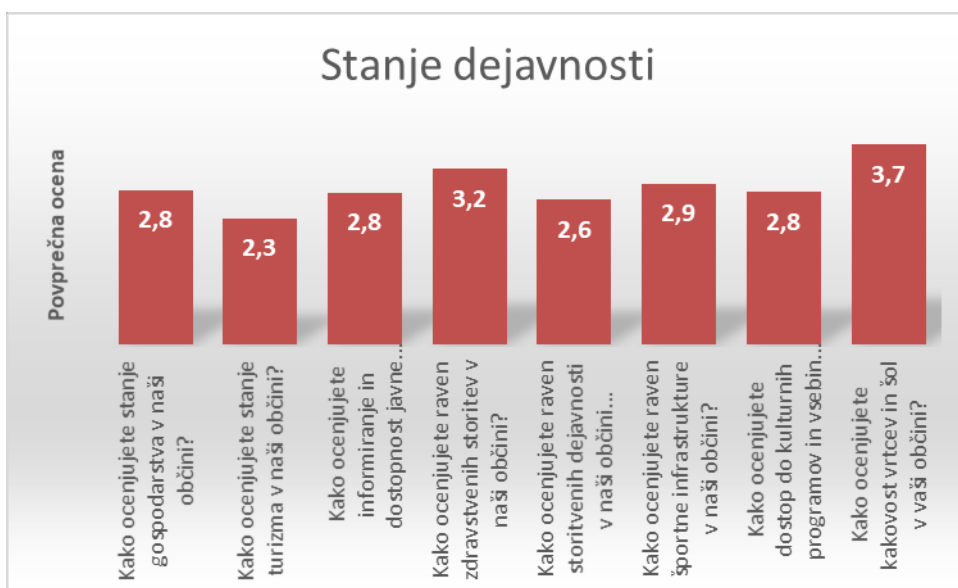
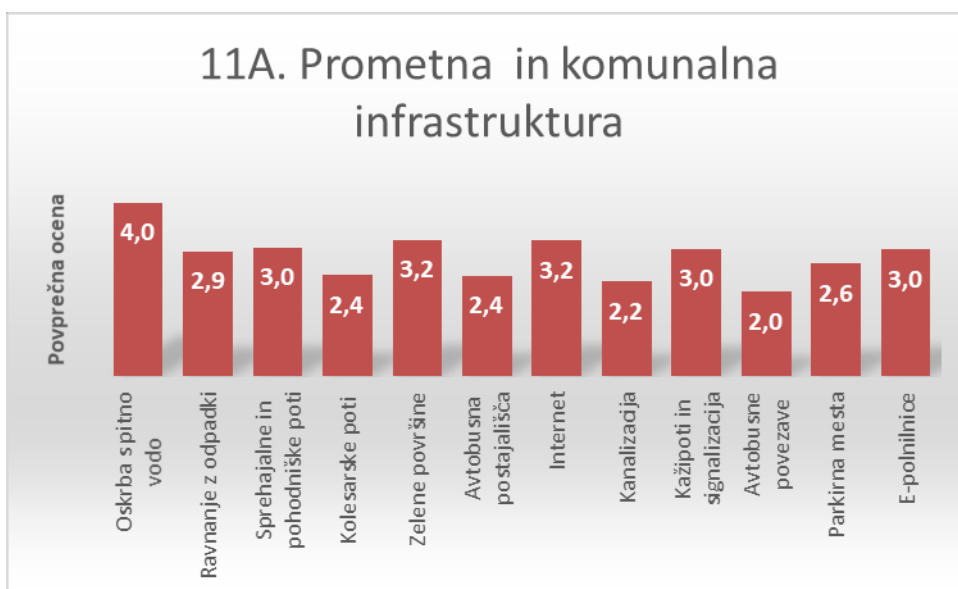
POVZETEK VPRAŠALNIKOV

Vprašalnik je bil namenjen občanom in občankam s ciljem preveriti njihovo zadovoljstvo s kakovostjo življenja v Občini Renče-Vogrsko. Vprašalnik je bil **objavljen na spletni strani** Občine Renče-Vogrsko: <https://www.rence-vogrsko.si/strategija-razvoja-obcine-2022-2027/>. Z navadno pošto je bil **poslan na vsa gospodinjstva v občini** (1.616 gospodinjstev). Izpolnjenih in fizično vrnjenih je bilo 55 vprašalnikov, v okviru objavljenega spletnega vprašalnika pa je bilo pridobljenih 69 pravilno izpolnjenih vprašalnikov. Skupaj je bilo pridobljenih 124 pravilno izpolnjenih vprašalnikov. Vsako vprašanje je bilo ovrednoteno od 1 do 5. Za vsako vprašanje je bila izračunana povprečna vrednost.

Občina bi po mnenju občanov morala največ pozornosti v strategiji posvetiti **komunalni infrastrukturi, kolesarskim povezavam, cestni infrastrukturi in dnevnim centrom za starostnike.**

V nadaljevanju so predstavljeni nekateri izbrani rezultati vprašalnikov.

POVZETEK DELAVNIC

Delavnice s krajanji krajevnih skupnosti (KS) so potekale jeseni 2021:

- 29. septembra za krajane KS Vogrsko v telovadnici POŠ Vogrsko,
- 30. septembra za krajane KS Bukovica-Volčja Draga v dvorani Zorana Mušiča
- 1. oktobra za krajane KS Renče v prostorih kulturne dvorane Renče.

Na delavnicah je bil predstavljen kratek povzetek analize stanja in časovni okvir priprave strategije razvoja. V nadaljevanju **so se krajanji aktivno vključili v razpravo** in opredeljevali prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti na ravni posamezne krajevne skupnosti. Vsi predlogi so bili zapisani na plakate, ki so viseli na kraju vseh delavnic.

Predlogi delavnice v KS Vogrsko

- večnamenska dvorana ob Zadružnem domu,
- Dvorec Vogrsko: zasebne ali družbeno koristne aktivnosti,
- vloga Pihalnega orkestra pri povezovanju krajanov;
- aktivnosti društev kot priložnost za povezovanje krajanov;
- ureditev glinokopa;
- spodbujanje nosilcev za nove prenočitvene kapacitete, vključno s kampi;
- urejanje povezanih kolesarskih poti;
- namakalni sistem;
- ureditev optičnega kabla
- ureditev cestne infrastrukture na način, da bodo upoštevani protipoplavni ukrepi (reka Vipava s pritoki)
- javni prevoz: za učence, ki obiskujejo OŠ; ureditev postajališča Dombrava; sofinanciran mestni avtobus s fleksibilno primestno linijo.

Predlogi delavnice v KS Bukovica-Volčja Draga

- aktivnosti glasbene šole z vidika povezovanja občanov,
- izkoristiti Evropsko prestolnico kulture 2025 Nova Gorica-Gorizia in vključiti dejavnosti v prostor,
- ureditev dnevnega centra za starejše prebivalce (druženje, višja kakovost življenja zaradi raznolikih aktivnosti, prilagojenih starejši populaciji),
- spodbujanje podjetništva in izkoriščanje obstoječe gospodarske infrastrukture - poslovna cona: Martex območje.
- razvoj trgovinske dejavnosti,
- ohranjanje kmetijskih površin (poudarek na rastlinski pridelavi),
- kmečka tržnica (fizična in virtualna) z vidika zagotavljanja odkupa kmečkih pridelkov in izdelkov,
- opredeliti prednostne panoge na področju kmetijstva (z visoko dodano vrednostjo),
- možnosti za vzpostavljanja združenjstva kot oblike povezovanja med kmeti,
- prireditveni in športno-rekreativni prostor,
- igralništvo (vključno s ponudbo hotela in gostinske ponudbe - restavracija),

- razvoj turistične ponudbe (kulturna dediščina: dediščina Zorana Mušiča, tematske poti, vključno s kolesarskimi potmi, bližina železnice kot možnost za razvoj turističnega produkta v povezavi s kolesarjenjem (kolesa na vlak, vinski produkt), zgodovinski turizem, gostinska ponudba),
- zagotovitev dodatnih nočitvenih kapacitet,
- kanalizacija (priklop na centralno čistilno napravo v Vrtojbi),
- ureditev optičnega kabla,
- železniška infrastruktura (izkoristiti z vidika povezovanja s turistično ponudbo in možnostmi povečevanja javnega prevoza, ureditev železniške postaje),
- prednosti obvoznice,
- stare propadajoče hiše nameniti mladim (urediti sistemsko: popis starih hiš vključno s podatki o lastništvu),
- rešitve v zvezi s poplavno ogroženostjo,
- pridobivanje EU sredstev za izvedbo prioritarnih projektov.

Predlogi delavnice v KS Renče

- spodbujanje mladih k večji vključenosti v skupnost in spodbujanje k podjetnosti mladih,
- dnevni centri za starejše občane,
- izkoristiti potencial EPK GO2025 na ravni kulturnih dejavnosti,
- obnova vrtca, prometna ureditev pri šoli,
- sodelovanje med društvi,
- obrtna cona Goriške opekarne,
- ureditev glinokopa,
- izkoristiti potencial v kmetijstvu (vzdrževanje obstoječega stanja, zaraščenost; kmetijskih zemljišč, namakalni sistem, zaščita pred divjadjo),
- urediti melioracijska površine,
- TIC,
- kulturni in zgodovinski turizem; obujanje tradicionalnih obrti (opekarstvo), muzej,
- turizem ob Vipavi (kopališče, kolesarske poti, sup, kajak, ribolov, železnica),
- nočitvene kapacitete,
- »Downhill« Trstelj,
- šport (gimnastika, nogomet, kotalkanje ...) – športni park (veza: nastanitev),
- gostinska ponudba,
- poplavna varnost Vipave, pritoki, hudourniki,
- kanalizacija,
- vodovod,
- varovana stanovanja,
- prazne hiše nameniti mladim,
- prometna ureditev: revitalizacija trga (parkirišča, oznake, fasade); železnica – večja izkoriščenost; priprava Celostne prometne strategije.

V okviru opredeljevanja prioritet in ukrepov je potrebno iskati povezave oziroma **sinergije med podjetništvom, turizmom in kmetijstvom**. Kot najbolj **povezovalne** na posameznih področjih so se skozi delavnice izkazale naslednje **razvojne usmeritve**:

Gospodarstvo

- Industrijska cona Volčja Draga (in Martex)
 - Cona Šampionka – ali razvijati industrijske dejavnosti ali stanovanja?
 - Industrijska cona ostane v obsegu kot je.
 - Lakeness območje: razvoj športnega parka in igralniške dejavnosti.
 - Ob krožišču storitvene dejavnosti: trgovino, bencinski servis in kmetijsko trgovino.
 - Spintec se razvija, Martex želi ohraniti industrijsko dejavnost.
- Obrtna cona Renče
 - Goriške opekarne.
 - Prostor za razvoj samostojnih podjetnikov in obrtnikov.
 - Opredeliti funkcijo glinokopa: možnosti razvoja turizma in parka.
- Industrijska cona Vogrsko
 - 40 ha industrija (20 ha industrija, 20 ha za Goriške opekarne)
 - 25 ha park
 - 13 ha turistične dejavnosti.
- Industrijska cona Dombrava
 - Okroglica
 - Valmar
 - Potrebno je zapolniti cono.
- Spodbujanje podjetništva
 - Kmetijstvo kot podjetništvo.
 - Posvet z mladimi – iskanje idej.
- Tržnica
 - Promocija obstoječe tržnice Vogrinka; prevzemno mesto virtualne tržnice »Na borjaču«.
 - Fizična in virtualna tržnica.
 - Kavarna Renče – možnost ureditve prostora za prodajo lokalno pridelanih izdelkov / pridelkov.
 - Nadstrešnica Bukovica.

Turizem

- Vipava (naravne danosti):
 - kopališča,
 - kolesarske poti, tek, sprehajalne-rekreacijske poti
 - supanje, kajak, čolni, ribolov
 - kamp, glamping, festival, tematsko-izobraževalne poti
- Turistične namestitve:
 - apartmaji
 - turistične kmetije
 - hoteli, hostel, dvorec
 - kamp, avtokamp, glamping
- Zgodovinski turizem:
 - 1. in 2. svetovna vojna / Poti miru kot turistični produkt (ostaline 1. svetovne vojne)
 - rimska dediščina

- opekarstvo, zidarstvo
- železnica
- Kulturni turizem:
 - dediščina Zorana Mušiča
 - Gregorčičeva pot
 - EPK GO2025
- Enogastronomski turizem
- Igralnišтво (bližina Italije)
- Konjeniške in druge tematske/učne poti; downhill; tičja opazovalnica
- TIC

Kmetijstvo

- namakalni sistem
- opredeliti prednostne panoge (rastlinska pridelava)
- zadružništvo, kmetijski inkubator, spodbujanje k povezovanju
- didaktične kmetije
- ohranjanje kmetijskih površin; melioracija
- program za razvoj podeželja: 9 ciljev/9 projektov (za namen črpanja sredstev)

Družbene dejavnosti (razvoj človeških virov in socialne dejavnosti)

- povezovanje med društvi
- prazne hiše mladim (sistem); varna stanovanja
- dnevni center za starejše
- subvencioniranje primestne avtobusne linije za ranljive skupine
- glasbena šola; pihalni orkester Vogrsko
- ohranjanje tradicionalnih prireditev

Javna infrastruktura (okolje, prostor in promet)

- vodovod, kanalizacija
- optika (Vogrsko, Bukovica)
- revitalizacija trga Renče (parking, oznake, fasade)
- obnova javne razsvetljave
- kolesarske poti
- obvoznica Volčja Draga
- ureditev komunalnih otokov
- športni park (Renče; Lakeness; dvorana Vogrsko)
- turistična infrastruktura (oznake)
- poplavna varnost Vipave s pritoki in hudourniki
- celostna prometna infrastruktura; avtobusna postajališča; prometna ureditev šola Renče
- obnova vrtca Renče
- daljnovod Renče – Eles (v zemljo).

ANALIZA PREDNOSTI, SLABOSTI, PRILOŽNOSTI IN NEVARNOSTI

(SWOT ANALIZA)

Največje **prednosti** občine so na področju turizma, kmetijstva in gospodarstva. Reka Vipava nudi številne možnosti za razvoj športnih aktivnosti, občina ima številne ostaline I. in II. svetovne vojne ter pomembne ustvarjalce (Zorana Mušiča), s čimer se lahko razvija kulturni turizem, ki je v svetu najbolj v porastu. Po drugi strani ima občina velik naravni potencial, s čimer so ustvarjeni pogoji za razvoj turizma v naravi in »outdoor« turizma. Statistični podatki na področju gospodarskega razvoja so optimistični, kar dolgoročno pomeni prosperiteto. Občina ima tudi razvijajoče se poslovne cone, ki so pogoj za nadaljnjo rast gospodarstva. Glede na bogato znanje na področju kmetijstva in obstoj številnih kmetijskih dejavnosti se tudi na tem razvojnem področju pričakuje bodoča rast kmetijske dejavnosti. Tudi družbene dejavnosti za različne ciljne skupine so relativno dobro razvite.

Slabosti izhajajo iz relativne slabše aktivnosti mladih, predvsem na področju podjetniških iniciativ. Na področju turizma je premalo nastanitvenih kapacitet, kar bo v nadaljnjih letih potrebno pospešiti z dodatnimi finančnimi vložki (najavljena sredstva za razvoj turističnih kapacitet). Primanjkuje tudi gostinske ponudbe, kar se zopet povezuje z nizko stopnjo podjetnosti. Trenutno primanjkuje tudi zadostne športne infrastrukture za določene ciljne skupine, na primer za starejše. Na področju gospodarstva primanjkuje površin, namenjenih obrtništvu in storitvenim dejavnostim. Na področju kmetijstva predstavlja slabost zaraščanje kmetijskih površin, velik je tudi problem namakanja – rešitev bo ob funkcionalnosti namakalnega sistema Vogršček. Na področju urejenosti in funkcionalnosti lokalnega okolja bo potrebno rešiti problematiko propadajočih hiš, ki kvarijo izgled krajine. Na področju infrastrukture je kar nekaj slabosti, od pomanjkanja in urejenosti avtobusnih postajališč, do pomanjkanja parkirnih mest ter slabših telekomunikacijskih povezav (v nekaterih naseljih).

Priložnosti so na področju turizma, gospodarstva in kmetijstva. Usmeriti se je potrebno na avtentične, pristne turistične produkte, ki bodo prinašali visoko dodano vrednost in povečevali privlačnost lokalnega okolja. Veliko bo potrebno narediti na promociji turistične ponudbe. Prednostno pa bo potrebno zagotoviti privlačne turistične namestitve. Velik potencial za razvoj predvsem kulturnega turizma predstavlja dejstvo, da bo Nova Gorica v letu 2025 Evropska prestolnica kulture, kar je potrebno izkoristiti tudi v navezavi na turizem. Na področju kmetijstva je smiselno iskati potencial za razvoj kmetijskega inkubatorja in pospešiti proces povezovanja kmetov (možnost vzpostavitve konzorcija). Na področju infrastrukture je potrebno izvajati ukrepe trajnostne mobilnosti, predvsem pospeševati potovanja z vlakom in drugimi oblikami javnega prevoza.

Nevarnosti izhajajo predvsem iz demografske slike, saj se prebivalstvo stara, mladi pa odhajajo. Potrebno je ustvariti prijazno in spodbudno lokalno okolje s ciljem, da mladi ostajajo in delajo v občini.

VREDNOTE

Z rimskim vplivom je v te kraje prišlo krščanstvo, kultura pa se je ves čas sooblikovala z italijanskim vplivom z zahoda. V srednjem veku je bil prostor na udaru turških vpadov z juga, s severa pa so v življenje slovanskega prebivalstva prihajali germanski vplivi. Življenje v skupni državi po 2. svetovni vojni je okrepilo vplive z južno-slovanskega področja, vstop osamosvojene Slovenije v Evropsko unijo leta 2004 pa je na novo zastavil tudi odnos z bližnjo mejo med dvema polnopravnima članicama EU. Občina je dve leti pozneje, z ustanovitvijo leta 2006, dobila možnost samoupravljanja na lokalni ravni. Od tedaj imamo občani in občanke več svobode in politične moči kot kadarkoli prej, da **kot skupnost zastavimo in uresničimo skupno vizijo prihodnosti.**

Če naj naši kraji res zasijejo kot **biser ob reki Vipavi**, morata najprej biti urejena reka in varno ter čisto okolje. Zato si zastavljamo dva strateška cilja: (1) *vzpostavitev zelene infrastrukture s posebnim poudarkom na urejanju protipoplavne zaščite* in (2) *ureditev degradiranih območij.*

Urejena, zelena občina predstavlja odličen temelj za vzpostavitev doma. Dom je tam, kjer je srce. Zato smo kot prvo od vrednot zapisali **srčnost**. Srčnost je kvaliteta, ki jo ljudje lahko razvijamo le povezani v skupnost. Šele kot enakopraven član ali članica skupnosti posameznik začuti radost do življenja in pogum za izpolnjevanje poslanstva. Srčnost bomo spodbujali tako, da bo občina prijazna, socialno vključujoča in blizu ljudem, kot strateški cilj (3) pa si zastavljamo *ustvarjati pogoje za kakovostno življenje vseh ljudi.*

Druga kvaliteta, ki jo želimo do leta 2030 pospešeno razvijati, je **podjetnost**. Zato smo v pričujoči strategiji zapisali, da bomo ustvarjali podjetno občino, kot strateški cilj (4) pa smo si zastavili *razvoj inovativnega kmetijstva in podjetništva*. Želimo, da podjetnost na različnih področjih, od kmetijstva prek gospodarstva do turizma, postane način življenja ljudi in prispevek povezanih posameznikov k skupni blaginji.

Poleg srčnosti in podjetnosti želimo med občankami in občani spodbujati **gostoljubnost**. Z razvojem zelene občine in solidarnih odnosov znotraj skupnosti bomo največ naredili za to, da bomo naše kraje in povezanost ter domačnost med ljudmi s ponosom predstavljali obiskovalcem in turistom. Do leta 2030 bomo intenzivno gradili trajnostno povezano občino: cestne in kolesarske povezave ter pešpoti kakor tudi optične internetne povezave. Gostoljubnost je osnovna vrлина, potrebna za realizacijo strateškega cilja (5): da do leta 2030 *postanemo prepoznavna turistična destinacija v Vipavski dolini, Sloveniji, Evropi in svetu.*

Občina Renče-Vogrsko se s trajnostno strategijo prednostno usmerja v to, da bo **zelena, prijazna, podjetna in povezana občina**.

Tako bodo občani in občanke lahko najbolje razvijali vrline in vrednote srčnosti, podjetnosti in gostoljubnosti.

SLOGAN

Občina Renče-Vogrsko

Biser ob reki Vipavi

Dom srčnih, podjetnih in gostoljubnih ljudi.

STRATEŠKI CILJI

Strateški razvojni cilji Občine Renče-Vogrsko izhajajo iz analize sedanjega stanja občine, analize vprašalnikov o zadovoljstvu občanov s stanjem v občini ter rezultatov delavnic s krajanji treh krajevnih skupnosti o njihovih razvojnih potrebah in razvojnih usmeritvah.

Strateški razvojni cilji do leta 2030 so naslednji:

- **Strateški cilj 1: Vzpostaviti zeleno infrastrukturo s poudarkom na urejanju protipoplavne zaščite.**
- **Strateški cilj 2: Ustvarjati pogoje za kakovostno življenje vseh generacij.**
- **Strateški cilj 3: Urediti degradirana območja.**
- **Strateški cilj 4: Razvijati inovativno kmetijstvo in podjetništvo.**
- **Strateški cilj 5: Postati prepoznavna turistična destinacija.**

PREDNOSTNE USMERITVE

Skladno z opredeljenimi petimi strateškimi cilji so oblikovane štiri prednostne usmeritve in ključni ukrepi vsake od njih.

1. **Zelena občina.** Čisto okolje, protipoplavna varnost in obnovljivi viri energije.

Osredotoča se na obnovljive vire in učinkovito rabo energije, na trajnostno prenovu stavb, na čisto in varno okolje, posebej protipoplavno varnost, ter na krožno gospodarstvo z učinkovito rabo virov. Ukrepi so usmerjeni v urejanje komunalne infrastrukture, energetske sanacije javnih zgradb, razvoj zelenih turističnih produktov in infrastrukture, vključno s prenovu vaških središč.

Usmeritev zasleduje strateška razvojna cilja 1 (Zelena infrastruktura) in 5 (Prepoznavna turistična destinacija).

2. **Prijazna občina.** Kakovost življenja, kultura, medgeneracijska solidarnost.

Cilj je višja kakovost bivanja in polna socialna vključenost občank in občanov vseh generacij. Občina je prijazna mladim in mladim družinam, zagotavlja pestro družbeno in kulturno življenje ter podpira aktivno in varno staranje. **Ustanovljen je enotni šolski okoliš in preurejen sistem otroškega varstva.** Vključuje ukrepe za zagotavljanje stanovanj ter splošne varnosti za občane, razvoj mladinske dejavnosti **in športne infrastrukture** ter storitev za starejše in ranljive skupine.

Usmeritev zasleduje strateški razvojni cilj 2 (Kakovostno življenje vseh generacij).

3. **Podjetna občina.** Inovativno kmetijstvo in gospodarstvo, odgovorni turizem.

Ambicija postati podjetna in inovativna občina povezuje področja trajnostnega razvoja. Vključuje ukrepe za zagotavljanje uporabne poslovne infrastrukture s poudarkom na ureditvi degradiranih območij, razvoj novih tehnologij in storitev na področju gospodarstva ter razvoj kmetijskih dejavnosti s poudarkom na ekološkem kmetovanju.

Usmeritev zasleduje strateška razvojna cilja 4 (Razvoj inovativnega kmetijstva in podjetništva) in 3 (Ureditev degradiranih območij).

4. **Povezana občina.** Cestna infrastruktura, trajnostna mobilnost, digitalizacija.

Poudarek je na urejanju prometne infrastrukture, vključno s kolesarskimi in pešpotmi, spodbujanju uporabe javnega prevoza in ukrepih za ureditev mirujočega prometa. Z zagotavljanjem širokopasovnega optičnega omrežja za vse občane in postopno digitalizacijo javnih storitev se gradi osnova za aktivnejšo soudeležbo v procesih odločanja.

Usmeritev zasleduje strateška razvojna cilja 1 (Zelena infrastruktura) in 5 (Prepoznavna turistična destinacija).

Vse štiri prednostne usmeritve so usklajene z veljavnimi smernicami na regionalni in državni ravni ter na ravni Evropske unije. Tvorijo neločljivo celoto z vidika zagotavljanja trajnostnega razvoja na lokalni ravni in vplivov v širšem regionalnem, državnem in mednarodnem okolju.

VIZIJA 2030

Kakšno bo življenje v občini Renče-Vogrsko leta 2030?

V Vipavsko dolino prihajajo ljudje zaradi pregovorno visoke kakovosti življenja lokalnega prebivalstva. Pripelje jih brezhibna prometna in optična infrastruktura, tu pa najraje presedlajo na kolesa ali sožitje narave, kulture in bivalne kulture odkrivajo kar peš. Urejena in varna obrežja reke Vipave so prava mala riviera zgledno urejenih športnih, rekreativnih, kulturnih in gastronomskih vsebin.

Na tradiciji glinokopov in opekarstva je zrasla cela veriga kreativnih industrij, od oblikovanja posod in nakita prek lončarstva in keramike do terapevtskih praks, ki se lepo ujemajo s produkti vinarstva in čebelarstva.

Degradirana območja (»jave«) so se izkazala za pravo »zlato jamo«, saj so se pametno specializirala v poslovno, logistično, bivalno, rekreativno in zabaviščno cono. Povezave med njimi so z elektrificiranim javnim prevozom primer trajnostne mobilnosti, občino pa odlikuje visoka stopnja energetske prenovljenih stavb in solarnih panelov na strehah, ki v kombinaciji z obnovljivimi viri zraka, vetra in vode bistveno prispevajo k nizkemu ogljičnemu odtisu.

Mladi se zaposlujejo v kreativnih poklicih, k promociji atraktivne destinacije za življenje in delo pa je poleg novogoriško-goriške Evropske prestolnice kulture 2025 veliko prispevala izvirna pobuda občine Renče-Vogrsko, da zapuščene hiše odda najbolj kreativnim ponudnikom. Tako se ni le pomladila demografska slika občine, ampak je lokalni turizem dobil nujno potrebne dodatne kapacitete, lokalna tržnica nove dobavitelje, domači pridelovalci pa goste in kupce.

Kdor pride v občino Renče-Vogrsko odkrivat Zorana Mušiča, odide očaran z naravo. Kogar pritegne zelena Vipava, odide z zavestjo o antični tradiciji gline. In kdor pride zaradi zgodovinske dediščine, gre navdušen nad sodobnim utripom kreativnih podjetij in zadovoljnih ljudi.

Vsi pa se radi vračajo k srčnim, gostoljubnim in podjetnim ljudem, ki živijo v občini Renče-Vogrsko, biseru ob reki Vipavi.

UKREPI IN PROJEKTI

Najlažji način za sistematičen pregled ujemanja strateških ciljev, prednostnih usmeritev, ključnih ukrepov in konkretnih projektov je **spodnja tabela**.

Strateški cilji	Prednostne usmeritve	Ukrepi	Projekti	Predvidena izvedba projekta	Predvideni stroški (v EUR)	Št. projekta
<p><i>Vzpostaviti zeleno infrastrukturo s poudarkom na urejanju protipoplavne zaščite.</i></p> <p><i>Urediti degradirana območja.</i></p>	1. ZELENA OBČINA	1.1. Zagotavljanje protipoplavne varnosti	Študija poplavne ogroženosti reke Vipave in pritokov	2022-2023	100.000	1.1.1.
			Poplavna ogroženost pritoka Renc - trg	2022-2025	3.000.000	1.1.2.
			Cestna povezava Bukovica-Renče (protipoplavni ukrep - nasip)	2022-2025	1.500.000	1.1.3.
			Dokončanje Grevisin I	2022-2025	300.000	1.1.4.
			Investicije skladno s študijo poplavne ogroženosti....	2023-2030	5.000.000	1.1.5.
			Grevislin: faza II in III na območju občine Renče-Vogrsko	2024-2026	2.000.000	1.1.6.

		1.2. Urejanje komunalne infrastrukture	Kanalizacija Renče-Arčoni	2022-2023	660.000	1.2.1.
			Kanalizacija Renče-Žigoni	2022-2023	660.000	1.2.2.
			Kanalizacija Bilje-Bukovica	2022-2023	350.000	1.2.3.
			Kanalizacija Bukovica-Renče	2022-2023	400.000	1.2.4.
			Kanalizacija Volčja Draga-Bazara	2025-2027	760.000	1.2.5.
			Kanalizacija Britof-Volčja Draga	2025-2027	1.320.000	1.2.6.
			Kanalizacija most Lijak-Vogrsko	2025-2027	740.000	1.2.7.
		1.3. Energetska prenova javne infrastrukture	Energetska sanacija javnih stavb v lasti ORV	2023-2025	500.000	1.3.1.
			Fotovoltaika na javnih površinah in objektih	2024-2028	500.000	1.3.2.
		1.4. Prenova vaških središč	Prenova trga Renče - cestno prometna infrastruktura	2024-2025	150.000	1.4.1.
			Prenova trga Renče - obnova pročelij stavb	2025-2030	1.500.000	1.4.2.
			Prenova okolice Zadružnega doma na	2025-2030	200.000	1.4.3.

			Vogrskem in ureditev parka pri POŠ Vogrsko				
			Ureditev Spominskega parka Zorana Mušiča v Bukovici	2025-2030	100.000	1.4.4.	
<i>Ustvarjati pogoje za kakovostno življenje vseh generacij</i>	2. PRIJAZNA OBČINA	2.1. Učinkovita stanovanjska politika	Popis starih / opuščenih hiš in stanovanj	2023-2024	50.000	2.1.1.	
			Razvoj mehanizmov za revitalizacijo starih hiš in stanovanj	2024-2025	50.000	2.1.2.	
			Gradnja stanovanj za ciljne skupine	2027-2030	800.000	2.1.3.	
		2. 2: Krepitev izobraževalnega sistema	Ustanovitev enotnega šolskega okoliša				2.2.1.
			Preurejen sistem vrtcev				2.2.2.
			Nova centralna kuhinja				2.2.3.
		2.3. Razvoj mladinske dejavnosti	Mladinska soba	2022-2023	200.000	2.3.1.	
			Tabor preživetja v naravi	2022-2030	120.000	2.3.2.	
			Ureditev Centra šolskih in obč. dejavnosti Renče	2024-2026	800.000	2.3.3.	

	2.4. Razvoj storitev za starejše in invalide	Dnevni center za starejše	2022-2024	200.000	2.4.1.
		Medgeneracijsko sodelovanje	2022-2030	200.000	2.4.2.
	2.5. Podpora kulturnim in športnim dejavnostim	Prireditveni in rekreacijski park Lakeness	2022-2023	750.000	2.5.1.
		Vzdrževalna dela znotraj Zadrúžnega doma Vogrsko	2022-2023	80.000	2.5.2.
		EPK Nova Gorica / Gorizia 2025	2022-2030	80.000	2.5.3.
		Društvene aktivnosti ob reki Vipavi	2022-2030	450.000	2.5.4.
		Dozidava telovadnice v Renčah pri OŠ Lucijana Bratkoviča Bratuša Renče	2023-2025	500.000	2.5.5.
		Dozidava večnamenske dvorane ob Zadrúžnem domu Vogrsko in zunanjih igrišč (mali nogomet, košarka)	2024-2026	1.000.000	2.5.6.
		Širitev Športnega parka v Renčah (dodatno)			2.5.7.

			nogometno igrišče, malo nogometno igrišče, atletska steza, igrišče za košarko in rokomet ter igrišči za tenis in odbojko na mivki)			
			Mednarodno prvenstvo v škuljanju	2024-2030	250.000	2.5.8.
			Kulturna arena Vogrsko	2027-2030	350.000	2.5.9.
			Podpora tekmovalnemu športu (GŠD Partizan, ND Renče in KK Renče)			2.5.10.
		2.6. Zagotavljanje splošne varnosti za občane	Razširitev gasilskega doma PGD Renče-Vogrsko	2025-2030	150.000	2.6.1.
			Center za zaščito in varovanje	2027-2030	80.000	2.6.2.
		2.7. Ditalizacija javnih storitev	Digitalizacija javne uprave	2022-2030	500.000	2.7.1.
Razvijati inovativno kmetijstvo in podjetništvo.	3. PODJETNA OBČINA	3.1. Nadaljnji razvoj in funkcionalnost poslovne infrastrukture	Ureditve Obrtno poslovne cone Renče	2023-2024	30.000	3.1.1.

Urediti degradirana območja.		Opredelitev in vris degradiranih območij	2023-2027	150.000	3.1.2.
		Ureditev infrastrukture v industrijski coni Vogrsko	2025-2026	1.500.000	3.1.3.
		Razvoj moto destinacije (moto cross / OFF road) v Parku Vogrsko	2025-2030	500.000	3.1.4.
		Ureditev gospodarske cone Okroglica (Dombrava)	2027-2030	10.000.000	3.1.5.
		Logistični center Vogrsko	2027-2030	5.000.000	3.1.6.
		3.2. Razvoj novih tehnologij, novih storitev in kreativnih dejavnosti	Kalilnica zelenih idej in Coworking ILOUCA	2022-2023	150.000
		Center kreativnih industrij Frnaža	2024-2026	200.000	3.2.2.
	3.3. Razvoj kmetijskih dejavnosti	Nadgradnja namakalnega sistema Vogršček s pravičnim sistemom kapljičnega namakanja	2023-2029	53.000.000	3.3.1.

			Spodbude za inovativno kmetijstvo in večanje samooskrbe (rastlinjaki /steklenjaki)	2023-2030	200.000	3.3.2.
			Spletna tržnica na Borjaču kot prodajni kanal za kmetijske pridelke	2022-2030	1.500.000	3.3.3.
			Didaktična kmetija	2023-2025		3.3.3.
			Ureditev notranjosti Goletko lokalni produkti	2023-2024	45.000	3.3.4.
Postati prepoznavna turistična destinacija. Vzpostaviti zeleno infrastrukturo.	4. POVEZANA OBČINA	4.1. Urejanje prometne infrastrukture	Obvoznica Volčja Draga-Bazara: 1. faza - nadvoz	2022-2023	300.000	4.1.1.
			Obvoznica Volčja Draga-Bazara: 2. faza - obvoznica I.	2023-2030	400.000	4.1.2.
			Obvoznica Volčja Draga-Bazara: 3. faza - obvoznica II.	2024-2030	150.000	4.1.3.
		4.2. Urejanje kolesarskih poti	Ureditev gorsko kolesarske proge Kras-Renče	2022-2024	80.000	4.2.1.

			Ureditev kolesarske poti na odseku Bazara-Dornberk	2022-2025	200.000	4.2.2.
			Ureditev kolesarske poti na odseku Bilje-Ajševica	2023-2028	200.000	4.2.3.
		4.3. Urejanje pešpoti vključno z varnimi potmi	Varne šolske poti	2022-2030	120.000	4.3.1.
		4.4. Urejanje parkirnih površin	Ureditev parkirnih površin v KS Renče	2024-2026	550.000	4.4.1.
			Ureditev parkirnih površin v KS Bukovica-Volčja Draga	2024-2026	400.000	4.4.2.
			Ureditev parkirnih površin v KS Vogrsko	2024-2026	400.000	4.4.3.
		4.5. Pokritost z optičnim omrežjem	Optično omrežje na območju Bazara, Volčja Draga - Bukovica (ostali del) (T2)	2022-2024	200.000	4.5.1.
			Optično omrežje na območju Britof - Bukovica dvorana (Telekom)	2022-2023	40.000	4.5.2.
			Optično omrežje v naselju Vogrsko (T2)	2023-2027	80.000	4.5.3.

			Optično omrežje - projekt RUNE	2027-2030	300.000	4.5.4.
		4.6. Razvoj turistične in podporne infrastrukture	Postavitev informacijskih tabel in spletna predstavitev turistične ponudbe	2022-2024	100.000	4.6.1.
			Urejanje krožne pešpoti po občini	2022-2024	200.000	4.6.2.
			Glinene vasi z zdraviliškim turizmom	2022-2024	500.000	4.6.3.
			Plovnost reke Vipave	2022-2025	150.000	4.6.4.
			TIT Občine Renče-Vogrsko	2022-2030	100.000	4.6.5.
			Ureditev razgledne ploščadi v Renčah	2025-2027	400.000	4.6.6.
			Oživljanje porečja reke Vipave v turistične namene	2025-2030	5.000.000	4.6.7.
			Ureditev instalacije kinetične umetnosti na razgledni	2028-2029	50.000	4.6.8.

			ploščadi v Renčah			
			Razgledni stolp Vogrsko	2029-2030	500.000	4.6.9.
		4.7. Razvoj zelenih turističnih produktov	Rimske zgodbe	2022-2024	300.000	4.7.1.
			Športni turizem na reki Vipavi	2022-2025	300.000	4.7.2.
			Botanični park Vogrsko	2022-2027	320.000	4.7.3.
			Poti miru	2022-2030	100.000	4.7.4.
			Pot notranjega miru	2023-2024	50.000	4.7.5.
			Razvoj apiturizma (čebelarstvo, produkti iz medu)	2024-2030	100.000	4.7.6.
			Digitalizacija muzejev in turističnih znamenitosti	2024-2030	1.000.000	4.7.7.
			Gastronomska občina (tradicionalna kulinarična prireditev)	2024-2026	150.000	4.7.8.
			Pot miru - II. svetovna vojna	2025-2030	150.000	4.7.9.